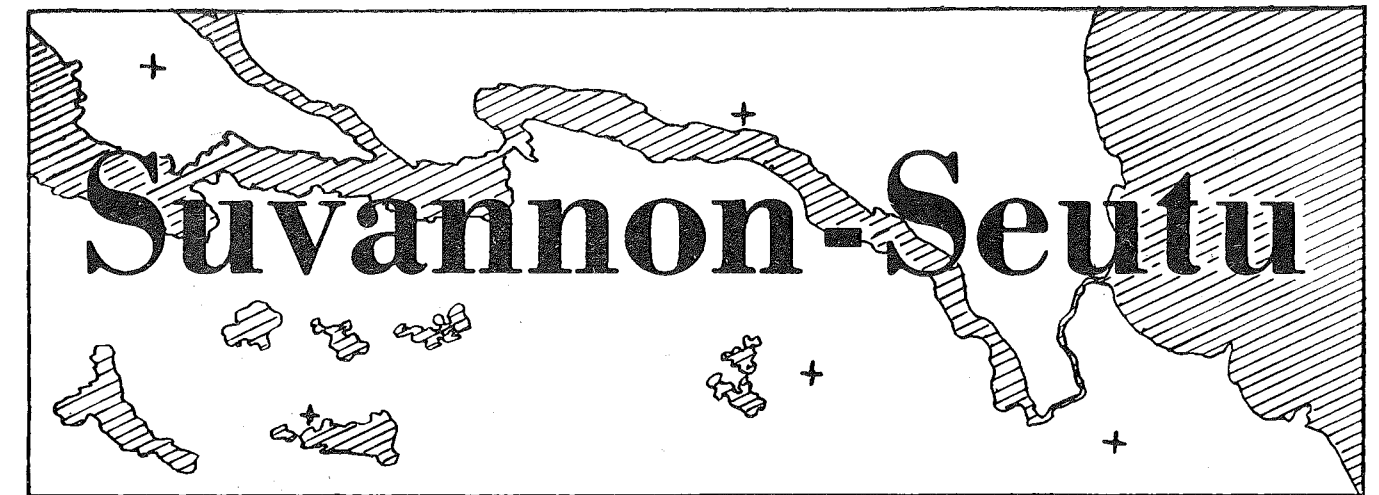
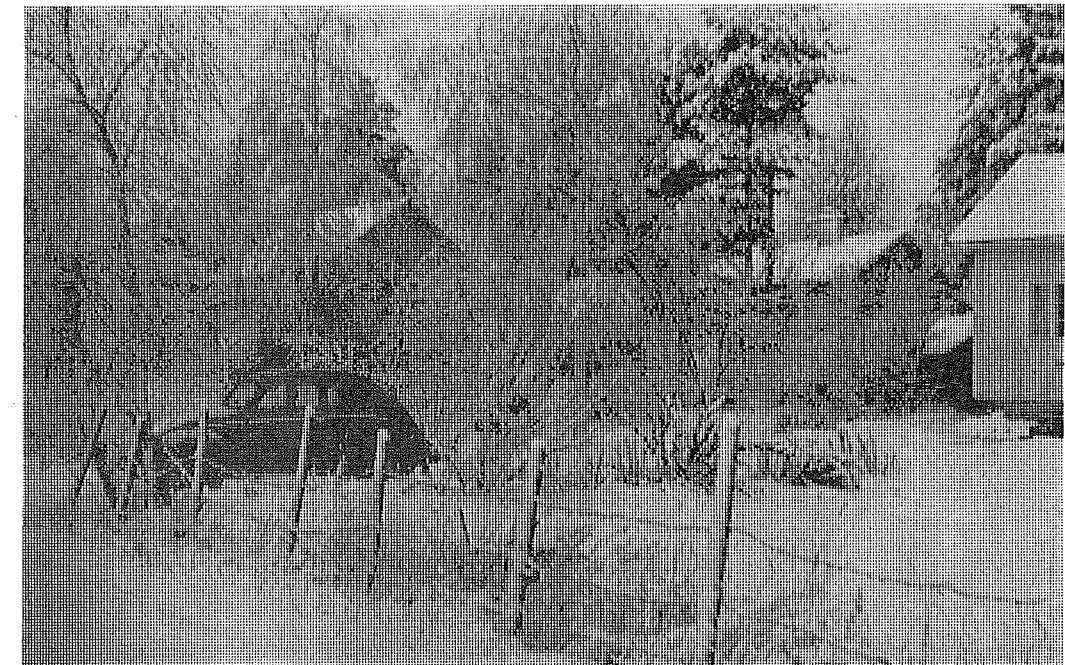

N:o 2 HUHTIKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti

1966

Sakkolalaisten uusilta asuinsijoilta

Talvista Viialaa

Rouva Eeva Koirasen pitämä puhe emäntä Salmelan hautaustilaisuudessa Ruovedellä.

Helena Salmela oli elämänsä kirkastettu ihminen. Hän oli niitä harvinaisia yksilöitä, voimakkaita persoonallisuuksia, joka on jättänyt jälkensä ympäristöönsä ja häntä voi hyvällä syyllä kunnioittaa kutsua "seurakunnan äidiksi".

Ehdittyään tuskin kolmeenkymmeneen ikävuoteensa, hän jäi leskeksi. Kolmen pojan äitinä hänen elämänsä tästä lähtien kehittyi ja kasvoi rukoilevana äitinä ja se oli niin voimakasta, ettei se pysähtynyt vain omien poikien äitinä olemiseen, vaan jokainen nuori tai lähimmäinen, joka joutui kosketukseen Salmelan tädin huolenpidolle, ei voinut olla sitä tuntematta. Menettäessään jo nuorena miehensä hänellä oli herkkä yhteys ylöspäin ja jokainen asia, joka Salmelan tädin rukousten kautta kulki, ei voinut olla siunausta saamatta.

Muistan lapsena, miten monta kertaa vaivuin ajatuksiini katsellessani edesmenneen vainajan avio puolison hautajaiskuvaa, jossa nuorin kolmesta pojasta oli äitinsä käsivarrella. Olimmehan Einon kanssa samana vuotena syntyneitä, yhdessä kävimme kansakoulua, samaan aikaan olimme rippikoulussa.

Niinkuin useimmalle äidille nuorin on lähinnä äidin sydäntä, ei tätä voinut olla huomaamatta Salmelan leskeksi jääneen äidinkään kohdalla.

Kun Eino sitten sodassa kaatui, olisi luullut tuon huolehtivan äidinsydämen murtuvan, mutta niin ei käynyt, vaan hänen äidinrakautensa entisestään laajentui ja kirkastui. Hän näki jokaisessa nuorena etsivän ja huolehtivaa rakautta kaipaavan ihmisen. Hän oli niitä ihmisiä, joka ei jakanut nuoria ja vanhoja erikseen. Hän oli lähimmäinen ilman ikää.

Aina häneltä riitti rohkaiseva ja lohduttava sana vaikeuksissa oleville. Salmelan tädin usko oli yhtä voimakas kuin alussa laulamamme virren sanat.

Jos halkeis maa, jos meri sun alas kuohuisi,

Ja punaisena kuin veri Taivaskin palaisi.

Ei Herra lastaan heitä Vaaroihin hukkumaan.

Jos viekin myrskyn teitä, Hän suoja voimallaan.

Elettiin poikkeuksellista aikaa vv. 1942–44 sodan runtelemassa Sakkolassa. Silloin oli monen tartuttava suurempaan tehtävään kuin olisi pystynyt. Ei ollut kunnan eikä seurakunnan nuoriso-ohjaajia.

Nuorison vapaa-ajan vietto oli turvatonta sotatoimialueella. Nuorisoseura yritti löytää nuorisolle terveitä harrastuksia ja paremman puuttuessa minut valittiin seuran puheenjohtajaksi. Tunsin itseni aivan avuttomaksi enkä ehtinyt työtäni kunnolla alkaa nuorten parissa kun kylänlukusilla minut nimettiin pyhäkoulunopettajaksi. Kerta kaikkiaan tyhmä olin kumpaiseenkin tehtävään. Tiesin kuitenkin että jotakin oli tehtävä. Tunnonvassani käännyn kerran Salmelan tädin puoleen ja sanoin mieluummin käyväni pyhäkoulunopettajaksi, jossa ei olisi niin suurta vastuuta. Luulin sen ratkaisun olevan hänelle mieliksi. Aivan yllättäen hän sanoi minulle: "Jättäisitkö sinä kaikki kylän nuoret turvattomiksi? Älä pyydä helpointa tietä äläkä ajattele, mitä ihmiset sanovat. Pidä sydämesi puhtaana ja vilpittömänä, ohjaa nuoria hyvissä harrastuksissa pysymään ja ennen kaikkea ole esimerkkini. Risti kätesi ja tee työtä Jumalan näkevän silmän alla. Silloin et ole väärällä tiellä. Muista silloin, kun liian vaikealta tuntuu, että vain ylhäältä tulee apu ja aina on esirukoilijoita, jotka nuorisoa tahtovat kantaa korkeimman varjelukseen".

Kun sitten äitienpäivänaamuna nuorisoseuran tyttöjen kanssa koristimme Valistustalon kirkkosalin kangasvuokkoköynnöksiin, tahdoimme sen tehdä kaikille äideille kiitokseksi ja aivan kuin sillaksi eri ikäkausien välille.

Salmelan täti jätti tyhjän paikan, joka on vaikeasti täytettävissä. Nyt on uusi nuoriso ja aina tarvitaan nuorten puolesta rukoilijoita. Helena Salmela oli aikansa esimerkki, josta Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseura häntä kiittää ja kaipauksella muistelee.

Talvi- ja jatkosotiin osallistuneet sakkolalaiset

kutsutaan yhteiseen muistotilaisuuteen Tampereella Suomalaisen klubin huoneustossa 27. 4. 1966 klo 11.00. Ennakkoilmoitukset 22. 4. mennessä osoitteella Y. Raaska, Mante-re, Lempäälä. Puh. 78 541.

Lempäälän Karjala-Seura 25 vuotias

Lempäälän Karjalaisten 25-vuoden 2. 2. -66. Juhltilaisuudet alkoivat Lempäälän kirkossa pidetyllä Jumalanpalveluksella, jossa saarnasi pastori Jouko. Karanko Kirkko oli täytynyt juhla-kansasta. Sitten siirryttiin kirkkomaalle, sankaripatsaalle ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä, edelliselle laskivat seppeleen seuran puheenjohtaja Aleks Kallonen ja rouva Ester Heino, jälkimmäiselle Kaarlo Kuuppo ja rouva Lahja Hagman.

Juhliva seura tarjosi kirkkokahvit Lempäälän-Vesilahden yhteiskoululla. Täällä alkoi myös päiväjuhla klo. 13. Ohjelman aloitti soitolla opettajain kvartetti esittämällä Sibeliuksen Andante festivo. Aleks Kallonen esitti juhlatervehdyksen. Rouva Elli Pulakka lausui Aleksanteri Aavan runon: Ajatuksia siirtolaistiella. Lempäälän Laulu esiintyi Väinö Tapion johdolla.

Hannes Henttosen esittämästä historiikista selvisi että ensimmäisessä seuran perustavassa kokouksessa 21. 1. 1941 oli mukana 86 henkeä. Kun sitten palattiin Karjalasta 1944 alkoi seuran toiminta uudella vireydellä. Perustettiin mm. laulukuo-ro ja kokouksia oli kerran kuussa. 17. 5. 1953 paljastettiin seuran toimesta hankittu Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki. Oma lippu hankittiin 1963. Myös näytelmätoimintaa on harrastettu

eri vuosina runsaasti ja saatu kunnan henkisissä kilpailuissa palkintojakin.

Neiti Tellervo Haikonen esitti kanteleensoittoa.

Juhlapuheessaan järjestösihteeri Reino Joenpolvi totesi ajatuksemme jatkuvasti nytkin 26 vuoden jälkeen, palaavan menettämämme koti-Karjalaan. Mutta siitä huolimatta elämämme uusilla asuinsijoilla jatkuu työntäyteisenä ja toivorikkaana. Karjalaisten suuri jälleenrakennustyö alkaa olla suoritettu, mutta rakentaminen jatkuu kaupungeissa ja taajaväkisissä yhdyskunnissa. Kaikkiaan neljällätoista eri paikka-

kunnalla on valmistunut 36 karjalaista asuinkerrostaloa, minkä lisäksi on rakenteilla Kotkassa yksi ja Lahdessa kaksi. Julkaisutoiminnasta mainittakoon tähän mennessä julkaistun 48 pitäjänhistoriaa, 4 kihlakunnan historiaa- ja muistelmateosta ja 16 kuvateosta. Parhailaan on 3 historiateosta valmisteilla. Me kotimaakunnasta karkoitettu karjalaisheimo työskentelemme nyt karjalaisuutemme säilyttämiseksi rinta rinnan muitten Suomen heimojen kanssa luodaksemme entistä paremman ja turvallisemman tulevaisuuden nykyiselle nuorisollemme.

Lempäälän Karjalaisten johtokunta käsittelemässä 25 v. juhla-asioita. Henkilöt vasemmalta Esteri Heino, Jouko Karanko varapuh.joht., Toivo Honkanen, Matti Naskali, Aleks Kallonen puh.joht., Hannes Henttonen sihteeri, Tauno Kinnunen, Annikki Soini ja Aarne Naskali.

Suvanto-Säätiön vuosikokous

Suvanto-Säätiön valtuuskunta piti vuosikokouksensa Tampereella ja päätti kutsua sakkolalaiset talvi- ja jatkosotiin osallistuneet yhteiseen tilaisuuteen joka pidetään 27. 4. 1966 Suomalaisen Klubin huoneustossa Puutarhankatu 13 alkaen klo 11.00, mikäli tarpeellinen määrä osanottajia ennakoilmoituksen perusteella tulee.

Kokouksen avasi Matti Niippa todeten monen sakkolalaisen siirtyneen manan majoilille, heidän muistolleen omistettiin hiljainen hetki. Puheenjohtajaksi valittiin edelleen M. Niippa, varapuheenjohtajaksi Uuno Pulakka Ruovedeltä, muina jäseninä ovat Väinö Viskari Orivedeltä, Helmi Uosukainen Pinsiöstä, Juho Kekki, Aleks Kallonen, Aimo Kuisma ja Matti Naskali Lempäälästä, Aapro Pitkänen Huittisista, Toivo Ukkonen Punkalaitumelta, Joonas Laurila Helsingistä ja Yrjö Raaska Vesilahdelta. Aimo Kuisman varamieheksi valittiin Eino Koiranen Lempäälästä.

Hallitukseen joka on valittu vuosi 1965—67, kuuluvat pj. Yrjö Raaska varapuheenj. Juho Kekki

ja jäseninä Joonas Laurila, Helmi Uosukainen ja Lempäälästä Jalmarin Naskali, varajäseninä Aleks Kallonen, Väinö Viskari, Matti Niippa ja Väinö Pekkanen.

Esitettiin tilit vuodelta 1965 ja todettiin taloudellisen tilanteen kehittyneen suotuisasti. Tilit hyväksyttiin ja vastuuvapaus tilivelvollisille myönnettiin. Rahastonhoitajana on toiminut Lempäälän-Viialan Osuuskassa. Tilintarkastajina Meri Männikkö, Tauno Kinnunen ja Nikolai Suikkanen, varamiehinään Toivo Männikkö ja Viktor Ryyppö.

Vuosikertomuksesta ilmeni mm. että säätiö oli järjestänyt yhteisen muistotilaisuuden sakkolalaisten sankarivainajien omaisille 22. 4. -65 tilaisuudessa n. 60 henkeä. Karjalaisten suurjuhlan ns. kuntaparaatissa ovat Sakkolan edustajina olleet rva Toini Valkonen, talousneuvos Aleks Kallonen ja maisteri Juhani Laamanen. Sakkola-juhlan oli järjestänyt Vesilahden Karjalaseura, yleisöä yli 600 henkeä. Stipendejä oli myönnetty 92 henkilölle ja järjestölle yhteensä 9 210.—. Vuosikertomus hyväksyttiin. Tilintarkas-

tajiksi valittiin Meri Männikkö, Tauno Kinnunen ja Nikolai Suikkanen, varalle Toivo Männikkö ja Nikolai Suikkanen. Sakkola-juhlan v. 1967 järjestäminen annettiin Lempäälän Karjalaisten tehtäväksi. Tämänvuotisen juhlan järjestävät viialaiset. Stipendejä myönnettiin 126 henkilölle ja 6 yhteisölle yhteensä 12 360 mk, joka suurin summa tähänastisista vuosittain myönnettystä määräst. Lahjoituksia oli saatu Mannerheimliiton Sakkolan osaston loppuvarat mk 822,83 sekä Sakkolan NKY:ltä mk 1 612,41. Parhaat kiitokset lahjoittajille.

Suvanto-Seutu lehden toiminnasta teki selkoa Iivari Karpanmäki, todeten lehden levikin jatkuvasti kasvaneen ollen nyt yli 1 000 vuosikertaa. Keskusteltiin laajasti Sakkolan viirin teettämisestä ja hyväksyttiin pohjaksi luonnos, johon hallitus veloitettiin hankkimaan pieniä muutoksia.

Varpunen akkunalla

Sili sili sili, olen pikku varpunen, rukouksin kuule hyvä emäntä — Tuokaa jyvilyhde mulle, olen pikku varpunen, sili sili sili.

Tiu tiu tiu, tuokaa ruokaa mulle, olen pikku varpunen. Hyvä emäntä, rukouksin kuule, kuolen kohta nälkähän.

Pip pip pip, tuokaa ruokaa mulle, kuolen kohta nälkähän. Tuokaa turkki mulle, kuolen kohta viluhun.

Liru liru liru, tuokaa kintaat mulle, jalkaa palelee, tuokaa myssy mulle, päätä palelee, tuokaa ruokaa mulle — etten kuole nälkähän.

Kiitos kiitos kiitos sulle, laulan riemu rinnoin sulle, kuin toitte jyvilyhteen mulle. Olen pieni Varpunen!

Viljo Kukko

IIVARI KARPANMÄKI:

Liikenneolojen kehityksestä Sakkolassa

Valtatie Pietarin ja Käkisalmen välille oli rakennettu jo kaukaisina aikoina. Sakkolan Historiassa sen mainitaan olleen käytössä jo 1600 luvulla. Tämä tie ylitti Vuoksen virran Kiviniemen kapeikossa, muuallahan Vuoksen virta oli kilometrin levyinen. Vesistön eteläpuolelta alkoi tie Viipuriin, toiseen Karjalan kaupunkiin, joka oli satoja vuosia Pietaria vanhempi. Paikalliset asukkaat olivat epäilemättä nämäkin tiet rakentaneet valtaherrojen käskystä niinkuin kaikkialla muuallakin ja joutuivat ne myös kunnossapitämään. Vasta Suomen itsenäistymisen jälkeen otti valtio huostaansa maantiet.

Olihan Sakkolassa paljon muitakin maanteitä, vuosisatojen ikäisiä, mutta pitäisin tämän kaupunkien välisen tien tärkeimpänä ja sivuuttan tässä kaikki muut tiet, jotka palvelivat enemmän paikallisliikennettä.

Oman lukunsa ansaitsevat Kiviniemeen rakennetut sillat ja yleensä Vuoksen vesistön ylityspropleemat, joita koetan seuraavassa sel-

Ilta

Päätti päivän kehrä, laski aurinko jo mailleen. Väsyneenä päivän työstä levätä nyt saa. Hämärtyvän illan varjoon valon kajastuskin katoaa.

Ruskotus taivaanrannalta meren pintaan heijastaapi. Illan rauhaan, tyyneen, levolliseen, luonto pian jo raukeaaapi.

Sytyvät tähdet taivaalle, kuun valo varjoja heittää. Illan hämäräys hiljalleen tummuvi. Yö pimeys maata jo peittää.

B. Koivumäki

vitellä historian ja muistitietojen valossa.

Siitä, milloin ensimmäinen silta vesistön yli rakennettiin, ei liene kenelläkään tietoa. Sakkolan Historiassa mainitaan vain että Kiviniemen kosken länsipäässä oli kivitukien varaan rakennettu puusilta. Eihän sen parempaa voitu silloisten teknillisten keinojen ja oppimattomien talonpoikien suunnittelemina rakentaakaan. Säilyneiden muistitietojen mukaan oli vesistö sillan vieressä niin matala että kuivimpina aikoina voi hevosella ratsastaa kahlaamalla ylittää vesistön. Myös veden virtaus oli todennäköisesti vähäinen. Ei ollut tällöin voittamattomia vaikeuksia rakentaa kivitukia näin matalaan veteen ja puitahan oli saatavissa läheisistä metsistä.

On muistettava että silta oli silloin kosken alapäässä. Kun Taipaleen kannas avattiin 1818, aleni Suvannon pinta noin yhdeksän metriä niinkuin Topelius kertoo Maamme kirjassa. Tämän vaikutuksesta rupeesi vesi virtaamaan Kiviniemen koskessa kokonaan toiseen suuntaan ja kosken alasuussa ollut silta jäi nyt kosken niskalle.

Sakkolan Historiassa on harvinaisen, vanha kuva Kiviniemen kosken seudusta ennen Taipaleen joen laskua. Julkailsemme kuvan tässä. Siinä näyttää maisema paremmin kuin leveältä salmelta ja tuskin siinä kosken tapaista virtausta paljon olikaan.

Näin tämän kuvan opettaja Koskenjaakolla ja hän kertoi sen historiasta seuraavaa: Hänen veljensä, professori Koskenjaakko oli nähnyt kuvan jossakin antikvaarikaupassa Helsingissä ja ostanut sen sisarelleen, joka oli opettajana Kiviniemessä. Opettaja Koskenjaakon tietämän mukaan on tämän kuvan tehnyt Sakari Topeliuksen isoisa (synt.

1743 ja kuollut 1821) Kuva on siis piirretty ennen Taipaleen kosken laskua, joka tapahtui 1818. Ehkä Kiviniemen kaunis luonto on jo silloinkin herättänyt mielenkiintoa luonnonihailijoissa ja taiteilijoissa, koska se on innoittanut hänetkin tämän kuvan piirtämään.

Sellaiselle, joka tuntee tarkoin tämän seudun maaston, on kuvalla mielenkiintoista kerrottavaa. Siihen aikaan on ehkä kaskeamisen ansioita puustoa ollut vähemmän kuin meidän muistimme aikana oli asiantaita. Viime vuosikymmeninä peitti saka ja pitkäkasvuinen männikkö "Linnanhaan", sekä kosken molemmat rannat että sellaista yleiskuvaa, mikä tässä piirustuksessa on, ei voinut seudusta saada.

Edessä oikealla näkyvä rinne on "Linnanvalliin" reunaa, sen takana näkyvä vesistö on Suvntoa. Tausalla oikealla oleva mäki on "Käpinmäki", sen Suvannonpuoleisessa reunassa olevassa maaleikkauksessa oli myöhemmin Kiviniemen rautatieasema. Vesistön takana kuvan keskikohdissa on "Karpanmäki" ja siitä oikealle "Lamminkangas" ja kuvan vasemmalla laidassa vihdoin silta vesistön yli ns. "Vuokseniemellä". Niinkuin kuvasta näkyy ja paikalliset asukkaat muistavat muutenkin, oli sillan pituus tässä kohdassa puolta enemmän kuin sen rautaisen sillan, joka myöhemmin kosken keskikohdalle rakennettiin.

Kiviniemen koskenperkaus suoritettiin valtion toimesta ja valmistui tämä työ 1857. Perkauksen yhteydessä purettiin ikivanha vesistön ylittänyt silta. Silta oli kyllä tilapäisesti ollut poikki useitakin kertoja sotien aikana, mutta rauhan tultua se aina oli rakennettu uudelleen. Nyt purettiin silta lopullisesti ja tukipilareina olleet kivet kuljetettiin kosken kummalle-

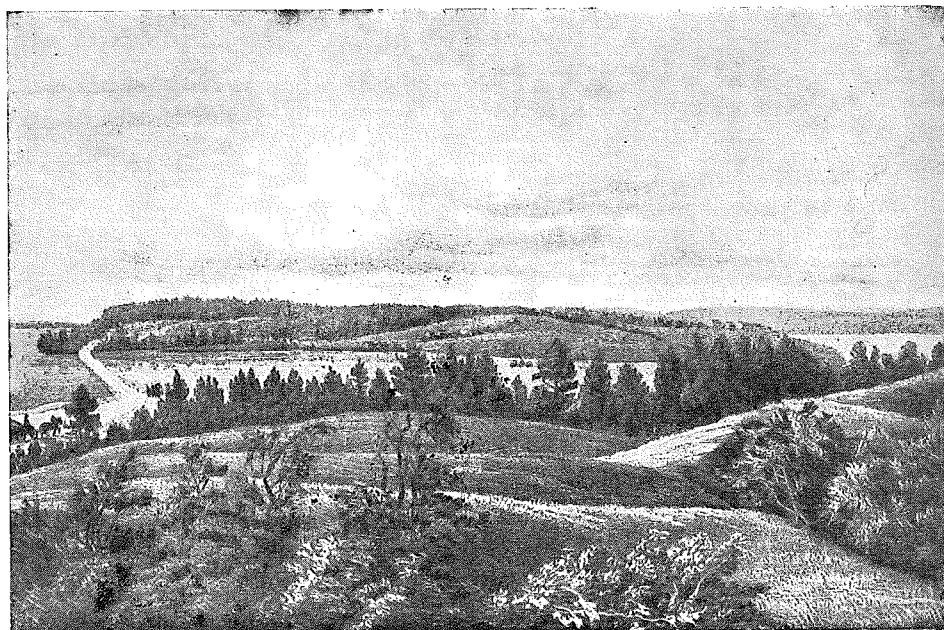
kin rannalle, niitä oli siellä näkyvissä aina siihen saakka kun jouduttiin Kiviniemi jättämään 1939.

Tämän jälkeen ylikulku järjestettiin lautalla kosken Suvannonpuoleisesta päästä. Lautan kuljetus oli vaikeaa. Paikalla kävi kova virta, joka vei lauttaa ehkä kilometrin alaspäin, ennenkuin oli päästy virran ylitse ja tällöin oli lautta soudettava jälleen takaisin kosken suussa olleeseen lauttarantaan. Tarvittiin neljä vahvaa miestä lautan kuljettamiseen. Voi vain kuvitella, mitä hankaluuksia oli yöllä, sateessa, myrskyssä ja pakkasessa, ennenkuin matkamies oli saatu vie-dyksi virran yli.

Heti koskenperkauksen jälkeen ruvettiin suunnittelemaan uutta siltaa entiselle paikalle. Tuli esiin uusia vaikeuksia, sillä virta oli käynyt paikalla hyvin kovasti. Muistitietojen mukaan eräs apteekkari otti uuden sillan rakentaakseen. Hän oli kotoisin jostakin vieraalta paikkakunnalta ja oli tuskin mikään asiantuntija ko. tapaisessa työssä. Rakennettiin puusta valtavia pukkeja, joiden varaan piti silta tehdä. Mutta vuolas virta vei kaikki pukit mukanaan ennenkuin niitä saatiin mitenkään kiinnityksi paikoilleen. Työtä tehtiin useita kuukausia, ehkä vuosiakin, mutta lopulta oli siitä luovuttava ja myönnettävä ettei siltaa saatu rakennetuksi.

Lautta oli ainoa vesistön ylitysmahdollisuus useita vuosia. Kuntakokous teki sitten anomuksen, että valtio rakentaisi sillan kosken ylitse. Valtiohan oli entisenkin sillan purkanut. Anomukseen suostuttiin ja valtio alkoi rakennuttaa siltaa kosken keskidohdalle, jossa väylä oli kapein.

Monet paikkakunnan ukot olivat tulleet siihen käsitykseen että sillan rakentaminen on mahdottomuus, koska heidän omat yrityksensä olivat epäonnistuneet. Mutta nyt olivatkin asialla toisenlaiset miehet. Kosken kummallekin rannalle rakennettiin kivistä vahvat perustukset ja lisäksi neljä "tornia", jot-

Vanhaa Kiviniemeä ennen Kiviniemen kosken perkausta.

ka kaikki sillalla käyneet muistavat. Sopivalla tuulella laskettiin paperileija ilmaan ja sen avulla saatiin ohut naru kosken yli. Tämän jälkeen vedettiin yhä paksumpia naruja veden ylitse ja näiden varaan rakennettiin telineet, joilta sillan osat sovitettiin paikoilleen. Näinollen eivät sillanrakentajat joutuneet kymmenen metriä alempana pauhaavien koskenkuohujen kanssa mihinkään kosketukseen.

Sillan rakennusaikana oli aina kylän ukkoja uteliaina työtä seuraamassa ja he ennustelivat ettei silta koskaan valmistu sellaiseksi että siitä voisi hevosella ylitse ajaa. Tämä suututti kovasti sillan rakennusmestaria, mutta minkä hän kenenkään tarinoille voi.

Rakennustyö edistyi kuitenkin ja silta valmistui lopullisesti 1867. Sillan rakentajia ja seudun "sil-mäntekeviä" kestitettiin ja ajan tavan mukaan tarjottiin myös viinaa. Kylän ukot tulivat myös pihalle tätä juhlimista seuraamaan. Tällöin tuli sillan rakennusmestari heidän joukkoonsa ja puhui ukoille seuraavaan tapaan.

— Jos olisitte uskoneet, että silta valmistuu ja siitä tulee kelvollinen

niin olisitte päässeet tuonne sisälle, mutta nyt saatte norkoilla vain täällä pihalla.

Siihen eivät ukot osanneet vastata mitään.

— Mutta uskotte nyt että silta on valmis ja siitä voi ajaa ylitse?

— Pakkoha se nyt on uskoo, vastasivat ukot.

— No, jos te sen nytkin uskotte niin tulkaa sisään.

Niin saivat epäilijätkin ryypynsä.

Silta oli nyt valmis ja vesistön ylitys muodostui hyvin helpoksi. Sakkolan kunnalle tämä tuli kuitenkin hyvin kalliiksi. Silta tuli maksamaan 40 000 silloista markkaa, joka oli suuri raha niissä oloissa. Valtio ei jättänyt näitä kustannuksia omaksi vahingokseen, vaan peri koko määrän vuotuisina kuoletusmaksuina pitäjän manttaalilinomistajilta. Näin tuli silta suureksi rasitukseksi Sakkolan kuntalaisille, jotka joutuivat nämä vuotuismaksut suorittamaan kunnanverojen yhteydessä.

Kaikilta vieraspaikkakuntalaisilta kannettiin erikoinen siltamaksu, jonka suuruudesta ja kantotavasta kerrotaan seuraavassa kirjoituksessa.

Hajamuisteluksia vuosisatamme alkupuolelta

Ennen ensimmäistä maailmansotaa olivat Suomessa työnsaanti-mahdollisuudet miltei olemattomat ja siitä johtuen kannakselta kävivät nuoremmat miehet suurin joukoin Venäjällä työasioissa. Rajan takana kyllä työtä oli ja työvoimasta oli puutetta, vai oliko nyt niin, että suomalainen työvoima oli ainek-seltaan hyvää ja sentakia kysyttyä ja saivat suomalaiset työtä poik-keuksetta. Työtä oli niin hevos-, kuin jalkamiehillekin ja joukkoon mahtui sekä seka-, että ammatti-miehiä.

Työt olivat tosin tilapäisluontoisia ja sekalaisia milloin metsä-, milloin maataloustöitä. Tehdastyötä tuskin ollenkaan, en ainakaan sellaisesta kuullut kerrottavan. Kauempana Venäjällä lienee ollut tie-, y.m. töitä mutta niihin suomalaiset harvoin hakeutuivat. Niissä lienee ollut sosiaalinen puoli aivan olematon, jos sitä siihen aikaan nyt oli missään sanottavasti ja jos sitä kukaan tiesi vaatiakaan.

Suurin työartikkeli oli kevättäl-vella Pietarin kaupungissa, missä oli kaikenlaista touhua. Kaikkein kuuluisin oli niin sanottu maalit-sanajo. Laskiaisena aikaan venäläinen herrasväki kuvitteli pari viikkoa, ja tähän kuului perinnäistapojen mukaan hevosajelu ympäri kaupunkia huvipaikasta toiseen ja joskus maaseudullekin.

Köyhemmät ottivat ajurin ja ajelivat keväisessä talvisäässä, mutta rahakkaammat vuokrasivat hevosien ajopeleineen ilman kuskia ja useamasti pidemmäksi ajaksi pariaksi kolmeksi päiväksi kerrallaan. Täten saattoi pitää hauskaa eikä kuski ollut häiritsemässä joskus tulisia-kaan lemmen kohtauksia. Tätä tällaista vuokrausta ei uskaltanut tehdä aivan umpimähkään vaan asiakkaan oli oltava luotettu ja vanhas-taan tuttu, ettei tarvinnut turvautua virkavallan apuun saadakseen

hevosensa takaisin, jos sekään olisi auttanut, sillä Pietari oli suurkaupunki ja suurkaupunki oli kerännyt oman sakkakerroksensa ja alamaailman kansalaisena, jolla ei ollut tietoa omistusoikeudesta ja joka piti huolen siitä että huolimattoman — jos huolellisenkin tavaralla oli korjaajia. Itse en ehtinyt näitä reisuja kulkea, mutta vanhemmat miehet muistelivat ja kertoilivat, ettei venäjällä saanut hetkeksikään unoh-taa valppauttaan, aina piti olla varuillaan ja epäilevällä kannlla, ettei olisi joutunut petetyksi ja kynityksi.

Yleisesti kerrottiin, että sen ajan venäläinen oli oppinut saamaan lahjuksia (nathsajua) ja oli kuulema kirjoittamattomana sääntönä antaa ensin lahjus ja siitä sitten sopi lähteä kehittämään asioita eteenpäin olipa sitten kysymys mistä asiasta tahansa. Samoin oli laita jos oli tullut oltua liian hurjalla päällä ja joutunut vaikeuksiin — sopiva rahamäärä vain gordavoin (poliisin) kouraan niin olihan kumma ettei jostain raosta päässyt puikahtamaan kadun vilinään. Näin lahjuksilla voitiin tehdä lain vartia tai muu silmälentäjä sokeaksi ja kuu-roksi ja taas olivat asiat "vot harashoo".

Kun etuja sai ostamalla tai oikeammin lahjuksilla, niin useasti se toi esille seikkailuhulun ja moni suorastaan urheili juuri sillä, miten olisi osannut tehdä enemmän vilppiä ja saada itselleen ansiotonta hyötyä jopa kiihkeimmät olivat valmiit tuomitsemaan liian rehelliset ja työnsä tunnontarkasti tekijät. Kun tällaista taustaa vasten kuvitteli elämän Pietarissa ja yleensä venäjällä ja kun siellä käyneet kertoivat seikkailuistaan rikkaalla mielikuvituksella höystettynä niin ei ole ihme jos joku sensaatiota haluava ja muutenkin työtä vie-roksuva kokeili miten paljon oli ju-

tuissa perää ja miten paljon hän itse voisi loistaa tuossa epäjalossa kilpailussa ja mahdollisesti onnistuttuaan kertoili urotekojaan vahvasti väritettynä. Tosin on sanottu: "ei savua ilman tulta" ja myöskin: ei niin pientä pilaa ettei totta toinen puoli.

En malta jättää kertomatta joitakin kaikkein värikkäimpiä tapauksia siitä, miten eräät venäjällä kävijät ainakin omien kertomuksiansa mukaan "menestyivät" reissuillansa ja työpaikoissansa.

Eräs kotikylän mies — sanotaan häntä tässä vaikka Jussiksi — sai työtä erällä metsäsavotalla halonteossa. Ensimmäisen viikon Jussi teki mottia selkä höyryten. Toisella viikolla oli Jussilla vara vähän hellelittää vauhtia ja mitassa menivät pinot läpi sekä ensimmäisen että toisen viikon aikaansaannokset, edelliset jo toisen kerran ja ilman "murinoita" tai moitteita. Kolmannella viikolla Jussin työtahti huononi entisestään, mutta mitassa oli mottia hurjasti kun mittaan tulivat kaikki kolmen viikon aherrukset. Vielä kerran tarjosi Jussi pinojaan mitattavaksi, mutta mittamies alkoiikin moittimaan pinoja alamittaisiksi, johon Jussi melko tiukassa äänilajissa teki tiettäväksi, että minulta ovat tähän asti menneet pinot täytenä mitassa vastaan niin mikä siinä on että ne nyt eivät kelpaa. No menivähän ne läpi lopulta nytkin, vaikka mittamies ei käsittänytäkään Jussin sanontaa siten kuin Jussin kaksimielinen tarkoitus. Tästä äkämystyneenä otti Jussi lopputilin koko halkosavotasta.

Toisena tulkoon kerrotuksi seuraava tapaus: Eräs mies meni työn hakuun isommalle työmaalle ja miten ollakkaan sattui olemaan tarvetta tällä kertaa kirvesmiehistä. No mikäs siinä, Matti ilmoitti ole-

EEMIL LEINONEN:

VIII

Jatkamme tässä kirjoituksessa Vilho Sipiläisen porsaskauppajuttuja.

Isäni oli kerran Kuopiossa porsaita myymässä ja loppuivat leikatut, siis kuohitut porsaas. Eräs herra tuli ja tahtoi ehdottomasti kuohitun porsaas. Sovittiin niin että herra otti toriajan jälkeen taksin kyytiin kotiin ja porsaskauppias mukaan. Siellä taksinkuljettaja piteli porsasta ja kauppias teki tuon kyseisen leikkauksen, herra katseli siinä sivusta. Kun työ oli tehty niin herra sanoi että ammattimies kun kuohii niin tekee sen kuin lääkäri. Isäni ei ollut vielä tätä ennen tällaista toimitusta tehnyt ja tämä oli hänelle aivan ensi kerta.

Sakkolan porsaista ja porsasparisniekoista

Kerran olin Savonlinnassa porsaita myymässä. Tulivat herra ja rouva porsaas ostoon. Sanoivat, että se saisi olla nätti, pieni porsas, eikä sen tarvitsisi kasvaakaan kun porsas on pienenä nätti. He vievät sen

vansa juuri ammatiltaan sellainen ja pääsi töihin. Niinpähän joskus parin viikon kuluttua rupeesi Matti toisilta saman kylän miehiltä kyselemään, että mistä ihmeestä hän saisi sellaisia välineitä joilla kirvesmiehet työskentelevät. Tarina ei kerro millä tavalla Matti ratkaisi pulmansa. Siirtyikö sekasellaiseksi vai ottiko lopputilin.

Vielä kolmaskin juttu samoilta aloilta: Hevosmiehiä oli Pietarissa talvella jäitä ajamassa eräaseen suureen kellariin. Ajureita oli useita kymmeniä. Kun kaikki eivät päässeet purkamaan kuormiaan samanaikaisesti oli lapun antaja — kuormien ylösottaja — käynyt koko

tuonne kesähuvilalleen seuraksi vain, voisivat syyspuolella tuoda sen teille vaikka takaisin. En osannut tälle herrasväelle sen parempaa ruokintaohjetta antaa, sanoin vain että antakaa vähän ruokaa että se

aina narisee niin jos ei se sitten vallan suureksi kasvaisi.

Olin Karholassa porsaita ostamassa. Olin ostanut ennenkin Hailkoselta. Silloin oli kevätaika. Katseltiin porsaat. Juho pyysi kahville.

jonon läpi ja mennyt sisälle lämmittelemään. Jonon jälkipäässä olivat hevosmiehet pitkästyivät odotamaan kuormiensa purkamista ja auttoivat asiaa omatoimisesti ja hakivat purkupaikan jostain yksityisen kellarista, mistä saivat tieteenkin toiset rahat ajamistaan jäistä. Ajurit puolustivat itseään ja rauhoittivat omia tuntojaan että etuhan oli molemminpuolinen. Kuten olikin.

Tämän muisteluksen lopuksi ja edellisten tapausten innoittamana voisikin siteerata vanhaa suomalaista sananlaskua: "Hullu paljon työtä tekee viisas elää vähemmäläkin".

A. K-u

Viime numerossa olleen porsaskuvan tekstiin oli tullut karkea painovirhe, jota valitamme. Eemil Leinonen kirjoittaa asiasta näin: En ole elämäni varrella vielä kuullut puhuttavan Suvannon torista ja siellä porsaiden myynnistä. Kuvahan on otettu selvästi Joensuun torilta ja allekirjoittanutkin näkyy olevan mukana. (Oikealla olevat etualalla Vilho Sipiläinen ja E. Leinonen.) Porsasta sylissä pitelevä mies on myöskin tavallaan porsaskauppaan kuuluva henkilö Taavetti Mikkonen. Hän hankki kaupoista laatikoita ja pienenteli niitä sopivan kokoisiksi, sitten hän myi ne porsaas ostajille 5-10 mk kpl. Niin, minä en ymmärrä tuon allekirjoituksen tarkoitusta, ihmettelen vaan, miten tuollainen munaus on voinut tapahtua. Eiköhän liene syytä oikaisemiseen.

Siinä kahvia juotaessa kysyin että paljonko porsaat maksavat. Juho sanoi että nämä ovat niin hyviä että pitäisi saada 250 markkaa. Porsaiden hinta oli kevätaikana 250-300 markkaa. Sanoin äkkiä että mi-

nä annan näistä 265 markkaa. Juho huusi äidille että tule pian sisään. Minä pyysin porsaista 250 markkaa ja ostaja tarjosi 265 markkaa. Jospa ei vielä myytäkään. Äiti sanoi että myy kiireesti kun sait enemmän mitä pyysitkään. Kun Juho oli jo rauhoittunut, sanoin että ostin Pitkäsen Juholta, Salmelasta ja Tenkasen Matilta, joille maksoin saman hinnan ja nämä teidän porsaat näyttävät olevan yhtä hyviä. Tämän perästä ei Juho koskaan kutsunut porsaita katsomaan, soitti vain että hän tuo porsaat Sakkolan asemalle, sanot vain että mihin ne passitetaan, maksat sitten kun tulet reissulta pois.

Lankisen Simo Savonlinnasta oli pieni liikemies, osti vasikan ja lampaanahkoja torilta sekä joskus jäännösporsaitakin kun sai halvalla. Ostipa joskus vaunusta koko laatikollisenkin kun näki, että porsaasmyyjä ei jäänyt Savonlinnaan. Olin kerran kotiin tulossa kun Simo

nousi Savonlinnan asemalta vaunuun.

— Lähden Sakkolasta ostamaan porsaita. Ostan kaksikymmentä kappaletta. Saan sieltä varmasti halvemmalla.

— Kyllähän sinä siinä hyvät päiväpalkat tienaat, vastasin Simolle.

Hän jäi Sakkolan asemalla pois junasta hyvässä toivossa. Tapasin parin päivän kuluttua Simon Kiviniemen asemalla, oli pois lähdössä.

— Paljonko ostit porsaita?

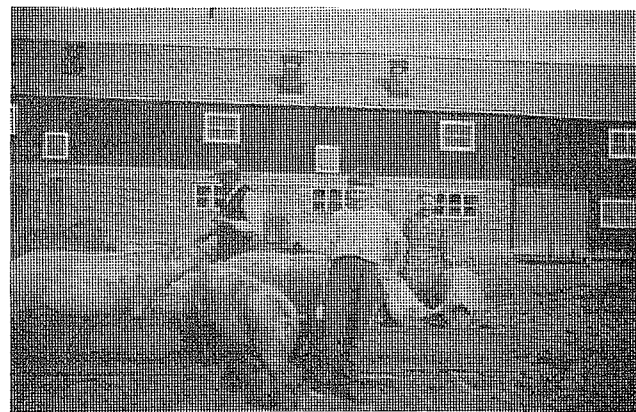
— En yhtään. Täällähän porsaat ovat kalliimpia kuin Savonlinnassa. Kiersin katselemassa kaksi päivää, missä olivat liian pieniä, missä taas kalliita. Tuossa eräässä talossa oli huononmalliset ja likaiset porsaat, isäntä vielä ilkesi pyytää hintaa 350 markkaa kappaleelta.

Tämä isäntä oli sellainen, joka ei koskaan pyytäessään petastunut. (= erehtynyt) Tiesin, missä ne porsaat olivat, olin käynyt niitä jo kerran katsomassa, mutta ei sovitettu hinnoille. Varasin aikaa kun tiesin jo entuudestaan, että sen isännän kanssa ei kauppa synny aivan heti. Juotiin kahvit ja tigittiin kovasti. Ei tahtonut tulla kaupaa. Olin jo pois menossa pihaportilla kun isäntä huusi että tule takaisin. Minä myyn ne porsaat.

Matkalle lähtiessäni varasin sillä kertaa vesitonkan ja juuriharjan vaunuun. Pesin ne porsaat vaunussa puhtaiksi. Ne olivat melkoisen suuria ja muutenkin kauniita kun olivat puhtaita. Matkani kulki Savonlinnan ohi. Kun juna pysähtyi asemalle, oli Simo jo siinä vastassa ja kysyi että myisinkö laatikon porsaita?

— Vaikka kaksi, vastasin. Kun vain hinta sopinee. Tuossa olisi laatikko hyviä ja suuria porsaita, vaan ethän sinä niitä osta, kun ne maksavat 350 mk kpl.

— Minä ostan ne. Nämähän ovat aivan toisenlaisia kun ne, mistä pyysivät siellä Sakkolassa 350 mk.

Vilho Sipiläinen sikojensa parissa uudella asuinpaikallaan Viialassa.

Simo sai hyvät porsaat ja kyllä niistä minullekin hyvä pesupalkka jäi.

Porsaskauppamatkoilla sattui myös sillon tällöin huonoja reissuja. Lähettiin kokeilemaan uusia myyntikohteita kun vanhoissa ei aina ollut kysyntää. Joskus tehtiin pitkiäkin kokeilureissuja eikä myydyksi saatu mitään. Rahdit, ilmoituskulut ja ruokinta tekivät niin paljon menoja että tappioita tuli roimasti. Sellaisen tavarankun porsaiden kunto huononee syöttämisestä ja muusta hoidosta huolimatta, jos ne joutuvat olemaan pitkään matkalla.

Minulle sattui kerran että pelkkä kateus ja virkavallan käyttö aiheuttivat suuren tappion. Oli vuosi 1935. Suu- ja sorkkatautia oli ilmaantunut siinä joulun aikoina muutamilla paikkakunnilla. Maatalousministeri oli antanut määräyksen että porsaiden myynti on koko maassa kielletty markkina- ja toripaikoissa. Muualla, siis rautatievaunuista, autoista ja pihastoista myynti oli sallittua.

Oli kevät, huhtikuussa. Olin ilmoittanut junasta myynnin Haapamäeltä ylöspäin aina Kokkolaan saakka. Eräällä asemalla, alkumatkasta, tuli kaksi poliisia vaunuun ja sanoivat että maaherralta on määräys, jonka mukaan porsaiden myynti junasta on kielletty, ne voivat levittää suu- ja sorkkatautia. Myynti oli siis lopetettava, vaikka ostajia oli. Tulkoon mainituksi, että myynti oli jo joissakin lääneissä sallittu myös toripaikoissa. Minulla

oli noin 60 kpl vielä porsaita myymättä. Jouduin lähettämään näitä eri puolille myyntimiehille ilman tilausta, suurimman osan jouduin siirtämään Kuopioon ja hoidattamaan seuraavaan viikkoon ja myymään polkuhinnasta.

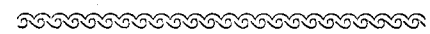
Otin henkilöpuhelun ministeri Heikkiselle, joka oli maatalousministerinä ja jonka määräysvaltaan porsaiden myynti kuului. Selvitin asian ja kysyin että onko myynti sallittu? Hän vastasi että koska tautia ei ole enää ilmaantunut moneen kuukauteen niin myynti on sallittua. Pyysin, että hän ilmoitaisi asiasta sen läänin maaherralle, jonka kiellon johdosta olin joutunut kärsimään.

Kuljin sitten sen jälkeen monia kertoja samalla linjalla. Kuulin ostajilta että monilla paikkakunnilla oli itsessään porsaita, mutta ne myytiin huomattavasti pienempinä. Kysyipä kerran eräs ostaja että mitenkä Sakkolasta saakka kannattaa tuoda näin suuria porsaita ja myydä näin halvalla, kun tuossa paikkakunnan sikalassa pienistä porsaista peritään samanlaista hintaa. Nyt vasta huomasin että oliko kiellon väärin tulkitseminen vai kateus aiheuttanut sen, että porsaskauppaani koetettiin vaikeuttaa paikallisten sikaloitten hyväksi. Tällaiset määräykset tuottivat minulle kuitenkin melkoisen tappion. Tällaista kertoo Vilho Sipiläinen kokemuksistaan ennen sotia käy-

KOKOUKSIA

Kiviniemen Martat

Vuosikokous pidettiin Viialassa Toivo Männiköllä 3.1. -66. Alkajaisiksi laulettiin: Vuosi vanha vai-puu hautaan. Marttojen puheenjohtaja emäntä Lempi Nykänen avasi kokouksen toivottaen martat tervetulleiksi. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin rva Lea Tuomisto, pöytäkirjanpitäjäksi T. Männikkö

dyistä porsaskaupoistaan ja matkoistaan.

Tämän kirjoittaja haluaisi lisätä erään toisen myyntikiellon, joka koski porsaiden junasta myyntiä. Tämä kielto tuli jo ennen tätä suu- ja sorkkatautiuttua. Tuli kielto että porsaiden junasta myynti on kielletty ilman rautatiehallituksen lupaa. Tuntuu siltä edellisen kertomuksen jälkeen että monet vaikutusvaltaiset kartanonomistajat, jotka olivat perustaneet suursikalaita, koettivat estää Kannaksen porsaskauppiaiden taholta tulleen kilpailun.

Lähtiessäni kerran matkalle, Kiviniemen asemapäällikkö Orho sanoi minulle että tällainen kierto- kirje on tullut rautatiehallituksesta ja että porsaiden myyntiin vau- nuista on oltava rautatiehallituksen lupa. Pyysin, että jos asemapäällikkö olisi hyvä ja kirjoittaisi minulle sellaisen lupa-anomuksen. Hän lupasi sen tehdä ja sanoi että kun tul- let takaisin niin pistät vain nimesi ja viisi markkaa rahaa leimamer- keihin. Parin viikon kuluttua sain mainitun luvan, mutta ei sitä ku- kaan myyntimatkoillani kysynyt.

Niinkuin edellisestä on käynyt selville, on Sipiläiset luettava kuu- luviksi niihin neljään tämän alan suurimpien yrittäjien joukkoon, mi- tä Sakkolassa oli.

ja pöytäkirjantarkastajiksi Aili Kot- ti ja Lempi Lius.

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi, jonka jälkeen sih- teeri Meri Männikkö luki toimin- takertomuksen, josta ilmeni, että ”ihminen omassa ympäristössään” on ollut kuluneen vuoden erikois- aiheena. Paitsi oman kotimme lä- heisyyttä, on meille annettu tilai- suus koulutus- opinto- ja virkistys- toiminnan, luontopäivien, retkeily- jen ja kurssien muodossa tutustua ympäristöön ja tapahtumiin. Toi- mintakertomus hyväksyttiin kiitelli- suudella.

Rahastonhoitajan esettynä olles- sa, esitti yhdistyksen tilit Meri Männikkö, sekä luki tilintarkasta- jain tarkastuskertomuksen. Tilinte- kijälle ja johtokunnalle myönnet- tiin vastuuvapaus k.o. tileistä, jotka yksimielisesti hyväksyttiin.

Puheenjohtaja luki johtokunnan tekemän työsuunnitelman alkavalle toimivuodelle, jonka johdosta virisi vilkas keskustelu kurssien, juhlien ja retkeilyjen johdosta. Suunnitel- ma hyväksyttiin sellaisenaan.

Valittiin ensi kesänä (7/8) Viia- lassa pidettävien Sakkolan pitäjä- juhlien ravintolatoimikunta, johon johtokunnan lisäksi tulivat: Anna Uosukainen, Maria Holttinen, Iida Vulli, Aili Kotti, Lea Tuomisto, Varpu Vuorinen, Mirja Kujansuu ja Taimi Sipiläinen.

Tilintarkastajiksi tulivat entiset: Väinö Lius, Iivari Karpanmäki ja varalle Väinö Vuorinen ja Juho Kauranen. Piiriliiton kokoukseen edustajiksi valittiin: Anna Uosukai- nen, Lempi Lius ja varalle Iida Vulli sekä Aino Uosukainen. Jäsen- maksujen suuruus pysytettiin en- nallaan. Vanha pellavanloukutus- kone päätettiin lahjoittaa Oinaan kotiseutumuseoon.

Lopuksi kokouksen puheenjohtaja Lea Tuomisto kiitti Marttojen pu- heenjohtajaa, johtokuntaa ja kaik- kia marttoja pirteästä toimintarik-

kaasta vuodesta ja erikoisesti pu- heenjohtajaa siitä omin kustannuk- sin järjestämästään hyvästä pikku- joulusta maukkaine antimeineen.

Kokous päätettiin lauluun: Päivä kun paistaa, pirttihin pieneen.

Laskiaistiistaina 22.2 tekivät Ki- viniemen martat vierailuretken Lempäälään Aino Uosukaisen luo. Perillä oli tavanmukainen martto- jen kuukausikokous. Muu osa ajas- ta käytettiin keskinäiseen seurus- teluun ja rokan syöntiin.

Haparaisten Martat

Vuosikokous pidettiin Lempäälän Kuljussa herastuomari Juho Kekillä 8 p:nä helmik. 1966. Saapuvilla oli 18 yhdistyksen jäsentä. Kokous aloitettiin yhteislaululla, jonka jäl- keen talon isäntä toivotti vieraat tervetulleiksi taloon. Vuosikokouk- sen avasi yhdistyksen puheenjohta- ja opettaja Tyyne Rintakoski.

Kokouksen puheenjohtajaksi va- littiin rouva Senja Metsiö ja sih- teeriksi emäntä Emma Koiranen. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin talousneuvos Aleks Kallonen ja he- rastuomari Juho Kekki. Kokous to- dettiin lailliseksi. Yhdistyksen sih- teeri Emma Koiranen luki vuosi- kertomuksen, joka hyväksyttiin muistutuksitta, samoin rahastonhoi- taja Iida Kallosen esittämät tilit. Tilivelvollisille myönnettiin vastuu- vapaus.

Esitettiin johtokunnan laatima työsuunnitelma alkavaa toiminta- vuotta varten, josta ilmeni että om- peluseuroja pidetään joka toinen viikko, Kurssit vaihtelua vuokaru- o- kiin pidetään maaliskuussa. Tauno Koirasella. Kesäksi suunniteltiin retki Ruovedelle. Yhdistys kokoon- tuu laskiaistiistaina Aleks Kalloسل- le laskiaisen viettoon, jonne vierai-

lijoiksi tulevat Lapinlahden Martat. Punkalaitumelta.

Tilintarkastajiksi valittiin Aune Lehtonen ja Juho Kekki sekä va- ralle Matti Hopponen ja Nikolai Suikkanen. Edustajiksi piiriliiton kokouksiin opettaja Tyyne Rinta- koski ja emäntä Emma Koiranen.

Punkalaitumen Karjalaiset ry:n

Vuosikokous pidettiin 6.3. -66 Al- bert Nihdillä Koskioisten kylässä, osanottajia oli saapunut yli 20 hen- keä. Kun oli nautittu talon tarjoa- mat kahvit, laulettiin yhteisesti Karjalaisten laulu.

Kokouksen avasi seuran puheen- johtaja Albert Nihti, joka mainitsi seuran toiminnan olleen kuluneen vuoden aikana hiljaista, eikä ole keksitty keinoa, joka saisi seuran toiminnan ripeämmäksi. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Albin Kallonen ja sihteeriksi Juho Kupa- rinen. Pöytäkirjantarkastajiksi tuli- vat Tauno- ja Uno Kupa- rinen. Seuran vuosikertomuksen esitti sih- teeri Juho Kupa- rinen, joka hyväk- syttiin kiitosmaininnalla. Tilit ja ti- likertomuksen esitti rahastonhoitaja Reino Pitkänen. Tilit hyväksyttiin ja tilintekijälle sekä johtokunnalle myönnettiin vastuuvapaus. Johto- kunnan erovuoroiset jäsenet Albin Kallonen ja Mikko Korkka valittiin edelleen ja uudeksi jäseneksi Eino Häkli, myös varajäsen Helka Lem- metti valittiin uudelleen. Jäsenmak- su 1 markka hyväksyttiin entisen suuruusena. Johtokunnan yleiselle kokoukselle laatima tulo- ja meno- arvio vuodeksi 1966 hyväksyttiin johtokunnan esittämässä muodossa. Seuran tilejä ja hallintoa tarkasta- maan valittiin entiset: Viljami Pyl- käs ja Jalmari Nousiainen, varalle Toivo Seppä ja Viljo Lemmetti. Huvi- ja urheilutoimikuntaan va- littiin entiset jäsenet, Raittius- ja nuorisotyöjaostoon tuli kokoonkut- sujaksi Mikko Korkka, jäseniksi Viljo Ukkonen, Erkki Pärssinen ja

Sillo ko mie ajoin postii

Issäin ajo postii Laplahe ja Kivi- nieme välillä, se ol siin vuuve kahe- kymmene kahtapuolta. Ensittäi heä ajo itse, mut siit häe alko tympeän- tyy, ko joka toine päivä pit aijoa kaksikymmentviis virstoa iellie jäl- lie.

Mie ko olin siihe aikoa aika hyvä kutsari, ni heä alkoki sannuo miul,

Aimo Kinnari. Järjestysmiehet Iiva- ri Laulajainen, Väinö Rastas, Erkki Pärssinen, Toivo Ukkonen ja Yrjö Pitkänen valittiin uudelleen. Myös jäsenkerääjiksi tulivat entiset. Kar- jalan Liiton kokouksiin valittiin edustajaksi Mikko Korkka. Varsi- nais-Suomen Karjalaseurapiirin edustajaksi Uno Kupa- rinen. Seu- ran toimintaa koskevat ilmoituk- set päätettiin julkaista paikallises- sa pitäjälehdessä ja tarpeen vaaties- sa myös Karjalassa ja Suvannon Seudussa. Keskusteltiin seuran toi- mintaa koskevista asioista ja pää- tettiin ottaa yhteyttä naapurikun- tien karjalaseuroihin vierailun mer- keissä ja ensimmäinen olisi Alasta- ron Karjalaiset.

Yleisen kokouksen jälkeen joh- tokunta piti kokouksen, jossa pu- heenjohtajaksi valittiin edelleen Al- bert Nihti, varapuheenjohtajaksi Mikko Korkka ja sihteeriksi Juho Kupa- rinen sekä rahastoihoitajaksi Reino Pitkänen. A. N.

Vesilahden Karjalaisten vuosikokous

pidettiin Viljo Paavilaisen luona. Kokouksen puheenjohtajana toimi Viljo Purontaa ja pöytäkirjaa piti Viktor Ryyppö. Toimintakertomuk- sesta ilmeni että kuluneena toimi- kautena seuran järjestettävänä ol- leet Sakkolan pitäjäjuhlat antoivat huomattavan lisän seuran toimin-

jot sie soatki käyvä häne iesteä aja- moa postii, ja nii mie siit yhe ker- ra läksii häne keralloa postiajo-op- pii. Neljäs kyläs pit kävä männe tullee: Ojaniemes, Mönkö, Suve- hännäs ja Röykkyläs. Joka kyläs pit käyvä ainaki yhes talos ja siit saatto olla viel postloutii jossai tie- hoaras ja mikä missäi. Kivinieme

taan, parantaen myöskin seuraa ta- loudellista asemaa tuntuvasti. Joh- tokunnan erovuoroisten jäsenten ti- lalle valittiin Hilka Suikkanen, Viljo Paavilainen ja Yrjö Raaska varajäsenistä Heikki Hatakka ja Kauko Virolainen. Jäsenmaksu on edelleen 1:— Tilintarkastajiksi va- littiin Heikki ja Siiri Paavilainen, varalle Tauno ja Elma Kurikka. Edustajiksi Karjalan Liiton kokouk- siin valittiin Vilho Kurikka ja Eelis Peltonen, Tampereen piirin kokouk- siin Viljo Paavilainen, Kauko Vi- rolainen ja Jaakko Valkonen. Tu- levasta toiminnasta päätettiin mm. järjestää Tampereen Karjalaisseu- rojen piirin hiihtomestaruuskilpai- lut maaliskuun 6. päivänä Vesilah- den Veikkolassa. Liiton kesäjuhliin osallistutaan ainakin lippuvartiolla. Kesäurheilu- sekä hiihtokilpailut ja suunnistus pyritään järjestämään yhdessä Petäjäjärven Nuorisoseuran kanssa edellisten vuosien tapaan. Tarinailtoja jatketaan edelleen ja toimintaa monipuolistetaan. Piirin järjestämiin kilpailuihin osallistu- taan johtokunnan harkinnan mu- kaan. Jäsenhankintaa tehostetaan.

Urheilutoimikuntaan valittiin ko- koonkutsujana Kauko Virolainen, jäseninä Aarne Kurikka, Viljo Pu- rontaa, Viljo Paavilainen ja Seppo Kurikka.

Vuosikokouksen jälkeen pidetyssä johtokunnan kokouksessa valittiin seuran puheenjohtajaksi Yrjö Raas- ka, varapuheenjohtajaksi Viljo Ku- rikka, sihteeriksi Viktor Ryyppö ja rahastonhoitajaksi Eino Teräväinen.

Y.R.

RETKEILYJÄ

Laskiaisretki

Laskiaistiistaina vierailivat Lapinlahden Martat Lempäälän Kuljussa talousneuvos Kallosella. Isäntävään lisäksi olivat vieraita vastaanottamassa Haparaisten Martat.

Vieriden saavuttua uusien ovien sisäpuolelle tervehtivät Haparaisten Martat heitä laulamalla "Marttojen laulun", jonka jälkeen vieraat siirtyivät hiljalleen avaraan vierashuoneeseen valmiiksi katetun kahvipöydän ympärille nauttimaan sen antimista.

Talon isäntä toivotti entisen kotikylänsä martat tervetulleiksi uuteen kotiinsa ja johdatti hetkeksi heidän ajatuksensa vuosikymmeniä taaksepäin aikoihin, jolloin Lapinlahden marttayhdistys otti ensi askeleitaan konsulentti Sintosen opastuksella. Haparaisten Marttojen puolesta toivotti vieraat tervetulleiksi yhdis-

tyksen puheenjohtaja opettaja Rintakoski.

Kahvinjuonnin jälkeen laulettiin yhteisesti "satakuntalaisten laulu" vierailijoiden pyynnöstä, jonka jälkeen rouva Anna Söder esitti tunnelmallisen herkästi kaksi Hilma Alhon (os. Kallosen) runoa teoksesta "Piirtoja jäässä". Tilaisuutta varten kirjoittamansa kronikan esitti herastuomari Kekki ja duettoja Havaan. Näin oli päätymässä yksi paraisten martoista Rintakoski, Muuri ja Koiranen.

Näin olikin päästy laskiaisvieton päätapaukseen, rokan syötiin. Syönnin jälkeen oli vapaata seurustelua ja välillä laulettiin hämäläisten- ja karjalaisten laulut. Ystävällisestä vastaanotosta ja vieraanvaraisuudesta talon isäntäväkeä ja Haparaisten marttoja kiitti vieraiden puolesta emäntä Toini Kallonen. Hän lausui samalla toi-

vomuksen saada Haparaisten martat vastavierailulle Punkalaitumelle myöhemmin sovittuna aikana.

Lähtökahvin jälkeen laulettiin yhteisesti: Riennä riemuin eespäin unohtumaton laskiaisretki, joista monet mukana olleista vierailivat todellisuutta paljon kauempana, aina Suvannon rannoilla saakka. **V. K.**

Helsingin Sakkola-seuran laskiaiskalenat

"Laskijaine laulattoa, sijasorkka naurattoa —", aloitti Sakkola-Seura varapuheenjohtaja Tyyne-Kerttu Virkki tervehdyspuhlien sakkuloi-sii laskijaiskalenois Santahamina upsierkerhol lauantain 26/2 1966.

Käi näet sil viisii, jot isäntä näis kalenois olki emäntä, ko seura pu-

hevosta valjastant, mut kyl mie sen sillo valjastin. Ei se voint iha tulla paikallie, ko se viimisel matkal lönsytti, mut kottii mie peäsi, eikä posti uotteliatvanniet millane ihme miul käi tulles. Siin ol hättää myyväkkii.

Post Kaisa

Paaston aika oli parhaillaan, jolloin lihan syönti katoollisissa seurakunnissa oli kielletty. Pappi yhytti erään miehen syömässä makkaraa ja rupesti siitä nuhtelevaan.

— Ei tämä ole lihaa, makkaraa vain.

— Makkara on lihaa ja saat rangaistukseksi tuoda minulle kuorman puita, määräsi pappi armottomasti.

Mies valjasti hevosen seuraavana päivänä, teki sahajauhokuorman, vei sen papin pihalle ja kävi ilmoittamassa, että siellä se nyt olisi se puukuorma. Pappi tuli katsomaan ja totesi tilanteen.

— Eihän tämä ole mitään puuta.

— Jos makkara on lihaa niin sahajauho on myös puuta, selitti mies. Papin ei auttanut muu kuin ottaa kuorma puuna vastaan.

VAINAJIA

Johannes Sipiläinen kuoli kotonaan Viialassa 5.2. -66 90 vuoden ikäisenä. Paitsi tunnettuna porsaanvälittäjänä hän hoiti Sakkolas-sa luottamustoimia.

Johannes Sipiläisen hautaus oli Viialassa 20.2. -66. Ruumiinsiunauksen toimittivat Viialan kirkossa rovasti Matti Koskela ja pastori Pentti Hytönen. Tilaisuudessa avusti Viialan kirkkokuoro ja sen lisäksi esitti kanttori Kauko Laitinen yksinlaulua. Omaisten laskettua seppeleensä, toivat Suvanto-Säätiön seppeleen Jalmari Naskali, Juho Kekki ja Matti Niippa, joista viimeainittu puhui vainajan muistolle.

Muistotilaisuus pidettiin Seurakuntasalissa, joka täyttyi vainajan omaisista ja ystävistä. Kirkkokuoro esitti laulut: Rukous ja Tuolla taivaan asunnoissa. Tilaisuudessa puhuivat pastori Hytönen, Uuno Pulakka ja taloustirehtööri Arvo Hyrkäs. Adressit, joita oli yli 100 kpl, luki opettaja Matti Paaso.

Ent. Sakkolan kunnansihteeri Juho Koiranen kuoli 5.2. Turussa. Hän oli syntynyt 12. 8. 1885 Sakkolassa, missä jo nuorena kotitilansa hoidon ohella toimi myös kunnallisissa tehtävissä. Hän tuli Sakkolan kunnansihteeriksi 1919 ja oli neljän vuoden keskeytystä lukuunottamatta tässä toimessa 30 vuotta. Kunnallislautakunnan esimiehenä hän oli 1919—30 ja hoiti samalla kaikki kunnantoimiston työt. Lisäksi hän kuului Sakkolan kunnan kouluvaliokuntaan, taksoitus- ja verolautakuntiin ja hoiti lukuisia muita luottamustoimia. Sakkolan historiatoimikunnan puheenjohtajana hän on kirjoittanut suurimman osan tästä teoksesta. Juho Koirasen toimikauden aikana Sakkolan kunnassa toteutettiin monia kunnallisia rakennushankkeita. Yli 10 vuota hän kuului Maalaiskuntien Liiton liittovaltuustoon ja sai 1949 liiton ansio-merkin. Toinen pitkä työsaika oli Juho Koirasella osuuskassatoiminnassa. Hän toimi 24 vuotta osuuskassanhoitajana ja kuului samalla yli 10 vuotta Osuuskassojen Keskusliiton liittovaltuustoon sekä Karjalan Kannaksen Osuuskassojen Liiton hallitukseen koko sen toimiajan. Ansioistaan on hänelle myönnetty Gebhard-mitali. Sotien ja välirauhan aikana hänet kutsuttiin

hoitamaan kunnansihteerin tehtäviä Äänekosken maalaiskuntaan, Säynätsalon ja Nurmeksen maalaiskuntaan. Lempäälään hän siirtyi 1946 ja kuului siellä mm. kirkkoneuvostoon.

Helena Vulli o.s. Heikkonen synt. 25.4.1871 Sakkolassa, kuoli 29.1.1966 kotonaan Punkalaitumella.

Kansakoulunopettaja Selma Emilia Kankkunen synt. 29.11. Sakkolassa, kuoli 31.1. -66 Kajaanissa. Selma Kankkunen toimi johtaja-opettajana Sakkolan kk. kansakoulussa 1921-44 ja hoiti myös kunnankirjaston asioita.

Kansakoulunopettaja Toivo Vähämäki kuoli Kiteellä 17.1. -66. Hän oli syntynyt Pihlajavedellä 19.1.1892. Hän toimi mm. Sakkolan Riiskan koulupiirin opettajana 1925-39. Hän oli myös maanviljelijä ja kasvitarhanhoidon harrastaja.

Matti Kuparinen kuoli Tikkakoskella 31.1.1966. Hän oli syntynyt Sakkolan Petäjäjärvellä 24.10.1898. Hän oli musiikkimies ja kuului melkein erilaisiin laulukuoroihin ja kuului erilaisiin laulukuoroihin ja kvartetteihin. Hän oli myös viuluneen suosittu ohjelmansuorittaja erilaisissa juhlissa ja tilaisuuksissa. Hän oli myös kotikylänsä nuorisoseuran aktiivinen jäsen, ottaan osaa näytelmä- ja muuhun toimintaan.

Maria Paukku synt. 3.4.1892

Merkkipäiviä

85 vuotta täytti 10.3. -66 Adam Vuottilainen Lempäälän Sääks-Sakkolassa, kuoli 23.2.1966 Tampereella.

Rudolf Lius synt. 27.11.1892 Valkjärvellä, kuoli 22.2. -66 Lahdessa. Hän piti Kiviniemessä omassa talossaan leipomoa, kahvilaa ja ruokatavarakuppaa. Sitten hän siirsi liikkeensä Kiviniemen kasarmille. Sotien jälkeen hän siirtyi kauppiaksi Lahteen.

Iida Pitkänen o.s. Lukkaroinen, synt. 4.3.1893 Sakkolassa, kuoli 9.2. -66 kotonaan Hattulassa.

Liisa Äikäs synt. 9.1.1896 Sakkolassa, kuoli 4.2. -66 Lempäälässä.

Jalmari Nuora synt. 14.2.1900 Sakkolassa, kuoli Äänekoskella 25.1.

Armas Naskali synt. 19.5.1903 Sakkolassa, kuoli 4.2. -66 Lahden diakonissalaitoksella.

Puhelinmestari Reinhold Hännikäinen synt. 22.6.1911 Sakkolassa, kuoli 11.1. -66 Vesannolla. 1935 hän tuli Posti- ja lennätinlaitoksen palvelukseen, jonka palveluksessa hän työskenteli kuolemaansa saakka.

Lauri Johannes Rautaneva synt. 24.6.1926 Sakkolassa, kuoli 9.3.1966 Tampereen Keskussairaalaan.

Maria Äikäs o.s. Karonen synt. 21.8.1881 Sakkolassa, kuoli 13.2. -66 Hattulassa.

Filemon Karppanen synt. 27.2.1899 Sakkolassa, kuoli 18.3.1966 Saarijärvellä.

järvellä. Hän on kotoisin Sakkolan Luprasta, jossa alueluovutukseen saakka toimi maanviljelijänä kotitalallaan, sekä hoiti eri luottamustoimia kotipitäjässään. Ikäisekseen sekä henkisesti että fyysillisesti harvinaisen pirteänä ja ajan tapahtumia seuraten viettää hän nyt vanhuudenpäiviään lähiomaistensa keskellä omassa talossa Sääksjärvellä. Vuosikymmenien takaa — ja miehuusvuosiltaan saakka tunnemme hänet rehtinä ja kanssaihmisilleen palvelualttiina suomalaisena talonpoikana, ennenkaikkea silloin ja nyt vakaana kristittynä. Jatkovaa siunausta toivoen yhdymme onnitteluihin. T. M.

85 vuotta täytti Lempäälässä 19.2. -66 johtaja Vilho Auramo. Hän on syntynyt Luvialla, mutta tunnettiin myös hyvin Sakkolassa, jossa hän oli nuorena maatalousteknikkona maatalousneuvojana. Hän on suorittanut elämäntyönsä Pellervo Seuran, Keskuslainarahaston ja Keskusosuusliike Hankkijan palveluksessa. Hän kuului jäsenenä myös Sakkolan korvauslautakuntaan sotien aikana ja oli hänen kuntalaisten tuntemuksensa suureksi avuksi tässä tehtävässä. Lehtemme yhtyy, vaikka näin myöhästyneenä, onnitteluihin.

85 vuotta täytti 1.5. -66 Edvard Raaska Vesilahdella. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä, mutta muutti sitten Petäjäjärvelle, jossa

Myyttävänä muutamia kauniita

Karjalan raanuja

koko 1x1,80 m, myös 50 cm leveys.

Lähemmin puh. Tampere 76 025

viljeli maatilansa aina talvisotaan saakka. Hän oli myös tunnettu seppä. Nuorempna hän otti osaa myös nuorisotoimintaan ja oli mm. perustamassa Kiviniemen nuorisoseuraa. Edvard Raaska teki pitkän päivätyön Sakkolan kunnan luottamustehtävissä. Hänet valittiin jo ensimmäiseen kunnanvaltuustoon 1918. Siitä alkaen hän toimi kunnanvaltuustossa ja monissa muissa lautakunnissa aina Sakkolan kunnan lakkauttamiseen saakka. Hän viettää vanhuudenpäiviään poikansa luona Lempäälän Mantereessa. Lehtemme yhtyy onnitteluihin.

80 vuotta täytti 2.2. -66 Anni Luukko o.s. Nirkkonen Joutsenossa. Hän on syntyisin Petäjäjärvellä.

80 vuotta täytti 14.3. -66 Hilma Kaikkonen Orivedellä, kotoisin Sakkolasta.

70 vuotta täytti 27.2. -66 majuri evp. Toivo Viskari Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolassa, käynyt keskikoulun Käkisalmen yhteiskoulussa ja valmistunut kansakoulunopettajaksi Kajaanin seminaarista. Oltuaan mukana vapausodossa hän jäi sodan jälkeen va-

Arvoisa Fergusonin omistaja

Yhteistoiminnassa Hankkijan kanssa järjestämme

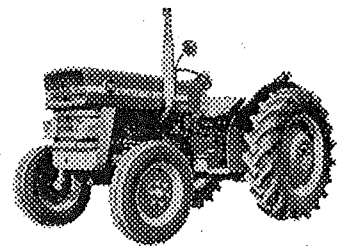
HUOLTOPÄIVÄN

Massey-Ferguson traktoreille tiistaina 12. 4. klo 9 alkaen

LEMPÄÄLÄN kk:n

myymälässämme.

Vuorot pyydämme varamaan myymälästämme, puh. 74 019.

Olemme lähellänne myös huoltoa tarvittaessa.

Ei matkaveloituksia.

Tuotanto

paahtoisien maanpuolustuksen palvelukseen ja toimi sotilasohjaajana sekä aluepäälikkönä Satakunnan suojeluskuntapiirissä. Talvi- ja jatkosodissa hän toimi komppanianpäälikkönä ja pataljoonankomentajana Karjalan Kannaksen taisteluissa sekä esikuntapäälikkönä Lapin sodassa. Sotien jälkeen hän oli Porin liikennepiirin päällikkönä. Jäätyään eläkkeelle ja muutettuaan 1950 Tampereelle hän on omistautunut sodista kärsimään joutuneiden huoltotyöhön ja toiminut Sotainvalidien Veljesliiton, Vapausoturiin Huoltosäätiön ja Kaatuneitten Omaisten Liiton huolto- ja järjestelytehtävissä Tampereella. Majuriksi hänet ylennettiin 1941.

70 vuotta täytti 7.12.1965 rouva Helmi Valtonen Seinäjoella, kotoisin Sakkolan Kiviniemestä.

60 vuotta täytti 26.3. -66 rouva Emma Ollikainen o.s. Kallonen Lempäälän Hakkarissa. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa.

60 vuotta täytti 30.2. -66 maanvilj. Mikko Korkka Punkalaitumella. Hän on kotoisin Sakkolan Røykylästä.

60 vuotta täytti 4.4. -66 Lempi Lius o.s. Lappalainen Viialassa. Kotoisin Sakkolan Kiviniemestä.

50 vuotta täytti 8.3. -66 emäntä Lempi Patja o.s. Pekkanen Lempäälän Lipossa. Syntymäpitäjä on hänellä Rautu.

50 vuotta täytti 20.4. -66 piiritarkastaja Eino Nerho Jyväskylässä. Hän on kotoisin Sakkolan Haitermaasta.

50 vuotta täytti 10.3. -66 puutarhuri Reino Viskari Orivedellä. Hän on kotoisin Sakkolan Vilakkalasta.

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

VESILAHDEN
OSUUSKASSA

*joustavaa
pankkipalvelua*

**Viialan
Kirjapaino**

*... Teidänkin
luottamukseenne
arvoinen*

**SUVANNON-
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1966 6 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 4 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palstam.

Vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
Viiala 6

Puhelin Viiala 397.

Postisiirtotili 47-30 763.

Vastaava toimittaja Iivari Kar-
panmäki.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Vik-
tor Ryyppö, Helmi Uosukai-
nen, Matti Riikonen ja Uno
Pulakka.

*Helsingin Sakkola seura
Unioninkatu 15 Vohki Oy*

Helsinki 13.

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

KAIKKI SÄHKÖASIAT

voimme toimittaa edullisesti

KANNATTAA AINAKIN KYSYÄ!

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI
Puh. 78 541

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810

HALUTESSANNE KAUNISTA JA ARVOKASTA KUTEN

kelloja tai koruja

POIKETKAA SILLOIN MEILLE.

K. Paukku

Nokia - Postia vastapäätä - Puh. 10 731

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

► SUORITTAI KAIKKEA RAKENNUSALAN PELTITOITA ◀